

Állat-ember interakciók

Állatjólét

Az állatjóléti gondolkodás forrásai

- Állat-ember viszony alakulása az ember-ember viszony függvényében (moralitás fejlődése)
- Valós (tudományos) ismeretek az állatokról („az állat bonyolult és csodálatos”)
- Darwin-alapú gondolkodás megjelenése (kontinuitás elmélete – a legemberibbnek vélt tulajdonságoknak is lehet megfelelője az állatokban)
- Növekvő állatjóléti problémák

Miért is van szükség állatvédelemre?

- Gazdasági okok
 - Minőség fokozása
- Tudományos okok
 - Kísérleti megbízhatóság és validitás fokozása
- Morális okok
 - A legnehezebben meghatározhatók
 - A legtöbb embert foglalkoztatják
 - Leginkább „divatfüggők”

Az állatjólét leggyakoribb kérdéskörei

- Létezik-e állati szenvedés, és mik a feltételei?
- Haszonállatok tartása, gondozása, szállítása, vágása
- Kísérleti állatokkal folyó munka
- „Intelligens” állatokkal való bánásmód
- Természetvédelem és állatjólét
- Vadászat és állatvédelem
- Kegyetlen állatsportok
- Kedvtelésből tartott állatok jóléte

Az állatjóléti törekvések történeti áttekintése

- „Modern” jelenség (XIX. század második felétől)
 - Felismerik, hogy az ember ki tud irtani állatokat, és ez nem jó!
 - Rezervátumok
 - „Csendes tavasz”
- Az állatok képesek „lehetnek” a szenvedésre
 - Állatkísérletek szabályozása
- Állati személyiségi jogok? ('70-es évektől)
- **CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)** 1975 óta, több mint 33 ezer fajra terjed ki

Törvényi szabályozás

- EU-s állatvédelmi szabályok kidolgozása csupán 2004-től kezdődik!
 - „The European Commission's activities in this area start with the recognition that animals are sentient beings. The general aim is to ensure that animals do not endure avoidable pain or suffering, and obliges the owner/keeper of animals to respect minimum welfare requirements.”

Fő témakörök az EU állatjóléti törekvéseiben

- Tartási körülmények a farmon
 - Disznó
 - Tojótyúk, húsbaromfi
 - Bornyú
- Állatjóléti megfontolások a szállítás közben
 - Időtartam
 - Nyomon követhetőség
 - Jármű felszereltsége
- Állatjólét és a vágóhíd
- Macska és kutyaszőrme tilalom
- Nemzetközi ügyek és szabályozás

Az „5 szabadságjog”

- Éhség és szomjúság (megfelelő táplálék a teljes értékű egészséghez)
- Pihenő/ búvóhely
- Sérülés, betegség, fájdalom (megelőzés, gyógyítás)
- Normális (fajra jellemző) viselkedés – beleértve a szociális igényeket is
- Félelem, stressz (mentális szenvedés elkerülése)

Haszonállat-jólét

- Intenzív gazdálkodás – minden rossz forrása?
- A „jóléti társadalom” kialakulása
 - Mindenkinek mindig mindenhol mindent
- Szinte nincs is olyan állatfaj, melynek tartása, felhasználása ne okozna gondot állatvédelmi szempontból
- Erős ellenreakciók – akár a húsevés (tejivás, szőrmeviselés stb.) megtagadása is

Társállat-jólét: miért fontos?

- A haszonállatokhoz képest a társállatok viszonylag kevés figyelmet kapnak jogi / társadalmi szinten
 - Főleg az egzotikus fajok (lásd CITES pl.)
 - Több szabály vonatkozik az emberek, mint az állatok védelmére (lásd kutyatartás szabályozása vs. kutyavédelem)
- A kedvtelésből tartott állat luxus lenne?
- A társállat-tartás is „intenzívvé válik” – sok probléma
- Kiemelten nagy morális felelősség, mivel a társállat nem emberi létfeltétel

A társállat-jólét „forró” pontjai

- Befogott vagy tenyésztett?
- Az állatok természetes igényeinek ismerete és teljesülése
 - Alkalmas-e az állat egyáltalán az átlagember számára?
- Bánásmód az állattal
 - „egyszerű” kegyetlenkedés
 - Rafinált eljárások (pl. a macskák karomtalanítása)
- Megunt, felesleges, kényelmetlen kedvencek
 - Ökológiai katasztrófák az elengedésből
 - Európa, USA, Új-Zéland, Ausztrália
- A tenyésztői felelősség
 - Eltorzított, beltenyésztett, „életképtelen” kedvencek

Kulturális eltérések az állatokkal való bánásmódban

- Pl. a kutya – létezik-e globális szabályozás állatjólét terén?
- Város vs. vidék
- Kedvenc vs. „dolgozó” kutya
- Európa vs. USA
- „Nyugat” vs. „Kelet”
 - Étkezési kutyák (Svájc is)
- Családi kutya vs. páriakutya
- Kedvenc vs. „tisztátalan állat”

**A Kormány 40/2013. (II. 14.)
Korm. rendelete
az állatkísérletekről**

Állatjólét és állatkísérletek

A rendelet kiterjed...

- Kísérletre szánt
- Kísérletben felhasznált
- Szervek és szövetek kinyerésére oktatási/kutatási célból tenyésztett
- Élő gerincesek
 - Beleértve az önállóan táplálkozó lárvákat *
 - Beleértve az emlős magzatokat a 3. trimeszterben *
- Élő lábásfejűek

A rendelet nem terjed ki...

- Elismert állattartási gyakorlatra
 - Nem kísérleti jellegű mezőgazdasági
 - Nem kísérleti jellegű állatorvosi
 - Tartás, szaporítás, jólét és egészség biztosítása, fajtaazonosság ellenőrzése
- Állatgyógyászati termék forgalomba hozatalához szükséges állatorvosi klinikai vizsgálatra

Néhány érdekes fogalom

- Projekt
- Önfenntartó kolónia
- Érzéstelenítéssel-túlaltatásos kísérlet
- Kísérlet
 - **Enyhe** (rövid, enyhe fájdalom; állapot/jólét nem romlik számottevően)
 - **Mérsékelt** (rövid súlyos fájdalom, kín, szenvedés/ hosszú enyhe fájdalom; mérsékelt állapotromlás)
 - **Súlyos** (hosszú, súlyos fájdalom, kín, szenvedés; jelentős állapotromlás)
- Károsító klinikai állapot
 - Normális fizikai/ lelki működés képességének csökkenése

Csak kifejezetten kísérleti célból tenyésztett állomány használata engedélyezett...

- a) egér (*Mus musculus*),
- b) patkány (*Rattus norvegicus*),
- c) tengerimalac (*Cavia porcellus*),
- d) szíriai aranyhörcsög (*Mesocricetus auratus*),
- e) kínai törpehörcsög (*Cricetulus griseus*),
- f) mongol futóegér (*Meriones unguiculatus*),
- g) nyúl (*Oryctolagus cuniculus*),
- h) kutya (*Canis familiaris*),
- i) macska (*Felis catus*),
- j) **a főemlős állatok összes faja, ***
- k) dél-afrikai karmosbéka (*Xenopus laevis*), nyugati karmosbéka (*Xenopus tropicalis*), gyepi béka (*Rana temporaria*), északi leopárdbéka (*Rana pipiens*),
- l) zebradánió (*Danio rerio*)